

Důvodová zpráva

Obecně

Vládní návrh zákona má poněkud nešťastné členění kapitol zvláště v úvodních částech a ne jednoznačné označení nadpisů některých §§, což může vyvolat dvojitý výklad, proto je bez obecných změn textu navrženo přeskupení jednotlivých oddílů (aniž je zasahováno do jejich textace) a úprava názvů některých §§ tak, aby lépe odpovídaly logické struktuře zákona a lépe vystihovaly název obsahu konkrétní úpravy. Týká se to především Hlavy I a Hlavy III. S tím souvisí i změna číslování jednotlivých §§, při zachování jejich původní textace. Pokud jsou v textu vedeny odkazy na §§, vztahuje se to pro srozumitelnost k těmto číslům §§ s vědomím toho, že při konečné úpravě může dojít k jejich přečíslování.

Odůvodnění konkrétních navrhovaných změn ustanovení jednotlivých §§

k § 3 písm. k) - vandalismus

Odůvodnění návrhu: tento jev a důsledky z něho plynoucí není v návrhu zákona vůbec zohledněn, lze na něj vztáhnout velmi vágní obecné znění ust. § 21 odst. (8) a § 31 odst. (5), ovšem bez konkrétního dopadu na pachatele, naopak s možným dopadem na vlastníka.

k § 9 – situace v hl. m. Praze

Odůvodnění návrhu: Toto ustanovení odporuje principu subsidiarity, zásadě koncentrace řízení státní správy na jedno místo a vzhledem k tomu, že výkon přenesené působnosti v Praze je ve stovce různých agend svěřen statutem v oblasti živnostenské, stavební, sociální, školské, kulturní, silničně správní, civilně správní, odpadového hospodářství, ochrany přírody a krajiny, ochrany ovzduší, zemědělského půdního fondu, finanční a daňové – není důvodu, proč by tomu mělo být v oblasti památkové péče jinak. **V příloze** je vzorový seznam agend přenesené působnosti, kterou vykonává MČ Praha 1, v některých oblastech dokonce vykonává agendy pro celou republiku.

Další systémovou anomálií je to, že na území celé republiky se zavádí třístupňový systém státní správy (obec s rozšířenou působností – kraj – ministerstvo), v případě hl.m. Prahy se navrhuje jen dvoustupňový (MHMP – ministerstvo).

Je poněkud absurdní, že na území některých obcí s rozšířenou působností, kde se nachází 1 nebo 2 kulturní památky je zákonem zaváděn třístupňový systém státní správy, zatímco na území hl.m. Prahy, kde je vzhledem k Pražské památkové rezervaci, zapsané na seznamu UNESCO, kde je památek několik tisíc, je navrhován systém dvoustupňový. Navíc je možno doložit značnou řadu rozhodnutí v jiných oblastech přenesené působnosti, kdy ministerstvo v odvolacím řízení zrušilo chybné rozhodnutí MHMP a potvrdilo prvoinstanční rozhodnutí orgánu městské části.

Navíc předkládaný zákon není a priori nadřazen zákonu č. 131/2000 Sb., o hl. m. Praze, (ve smyslu lex specialis contra lex vulgaris), aby zakazoval jeho aplikaci. (svěření nějaké působnosti Statutem dle ust. § 17 zák. č. 131/2000 Sb.).

V celém státě je působnost orgánů památkové péče tříступňová tj. úřad obce s rozšířenou působností – krajský úřad – ministerstvo. Proto lze k návrhům stavebníků vydávat tzv. **koordinované stanovisko**, jehož účelem je nahradit více závazných stanovisek jednotlivých orgánů jediným správním aktem. Do tohoto aktu se promítají všechny veřejné zájmy, které podle jednotlivých zvláštních právních předpisů hájí konkrétní dotčený orgán. Viz § 4 odst. 6 zákona č. 183/2006 Sb., stavební zákon a § 149 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění. Dále viz zásada správního řádu, že správním orgánem je orgán územního samosprávného celku jako jeden subjekt (obecní, městský či krajský úřad). Toto však není v hlavním městě umožněno. Pouze v oblasti památkové péče je v Praze státní správa prováděna dvoustupňově magistrát – ministerstvo. Všechny další státně správní záležitosti obcí s rozšířenou působností jsou svěřeny 22 městským částem. Je mnoho situací, které by bylo možno v koordinovaném jednání mezi orgány řešit, aniž by to probíhalo komplikovaným zdlouhavým úředním postupem.

k § 15 (1) – zastoupení samosprávy

Odůvodnění návrhu: Vedle nadací a spolků by měly mít možnost vystupovat za veřejnost a předem požádat o informace o všech zahajovaných řízeních i samospráva obcí a městských částí, na jejichž území budou projednávány práce ve smyslu pojmů uvedených v § 3 odst. d) návrhu zákona.

Není logické, že byly opomenuty orgány územní samosprávy, vzniklé z voleb podle zákona, jakožto orgán, zastupující práva a zájmy občanů příslušného území, a tím pádem mající podstatně větší mandát než kterýkoliv z v zákoně jmenovaných subjektů.

k § 26 (1) – zastoupení samosprávy

Odůvodnění návrhu: Přestože textace tohoto ustanovení se v legislativním odkazu převážně týká přenesené působnosti a jako primární účastník je uveden orgán územního plánování, protože územní nebo regulační plány se vyhláší usnesením samosprávy.

Není logické, aby takový návrh nebyl projednáván s obcí, či městskou částí, na jejímž území by mělo chystané památkové území ležet.

Viz i ustanovení následujícího § – jak může někdo vznést námitky, když se o chystané akci nedozví.

k § 26 (1) – zastoupení samosprávy

Odůvodnění návrhu: Už fakt, že má obec právo vznést námitky, je sám o sobě důvodem k navrhované úpravě ustanovení předchozího § 26.

V případě hl.m. Prahy, která je současně krajem i obcí, je logické, že v souvislosti s navrhovanou změnou § 9, je právo vznášet námitky přesunuto i na městské části.

Jestliže je v dle tohoto ust. účastníkem řízení obec, tedy nejnižší stupeň samosprávy, měly by to být i městské části, resp. místa, kde se volí v komunálních volbách. Stejná práva by tedy měla mít obec

Vlkov s 32 oprávněnými voliči jako Praha 4, kde je 98 660 oprávněných voličů.

k §§ 38 – 42 - Vymezení prvků památkového fondu

Odůvodnění návrhu: rozdělení ochrany památek podle významnosti považujeme za zcela zásadní – dosud se v návrhu zákona poněkud ztrácí, navíc ve stávajícím § 31 vládního návrhu péče o památkové území obdobný paragraf pro péči o památkové pásmo nelogicky chybí zcela. Návrh rovněž respektuje finanční náročnost oprav a snaží se zvláště v případě navrhovaného § 41, zamezit požadavkům PÚ na ochranu dávno neexistujících artefaktů či nařizování neúměrně finančně náročných oprav a ignorování existujících soudobých prostředků, navíc zcela se brání npř. preventivním ochranným nátěrům proti vandalismu.

k § 56 (6,7) – vyjádření památkového ústavu

Odůvodnění návrhu: Pro všechny kulturní památky i pro všechny budovy v památkovém území má PÚ obsáhlou dokumentaci, zachycující historický vývoj daného objektu od středověku. Není tedy důvodu, aby nebyl schopen vydat své stanovisko bezprostředně.

Jde o ochranu finančních zdrojů soukromého sektoru případně o ochranu zdrojů z dotačních programů, které jsou omezeny na určitý časový úsek a při nesplnění termínu dokončení stavby resp. opravy, byť z procesních důvodů, vlastník nemovitosti nárok na dotaci ztrácí!

Jde pak o přímé poškození zájmů soukromého sektoru vymahatelné občanskou soudní cestou.

k § 69 (6,7) – vyjádření památkového ústavu

Odůvodnění návrhu: Pro všechny kulturní památky i pro všechny budovy v památkovém území má PÚ obsáhlou dokumentaci, zachycující historický vývoj daného objektu od středověku. Není tedy důvodu, aby nebyl schopen vydat své stanovisko bezprostředně.

Jde o ochranu finančních zdrojů soukromého sektoru případně o ochranu zdrojů z dotačních programů, které jsou omezeny na určitý časový úsek a při nesplnění termínu dokončení stavby resp. opravy, byť z procesních důvodů, vlastník nemovitosti nárok na dotaci ztrácí!

Jde pak o přímé poškození zájmů soukromého sektoru vymahatelné občanskou soudní cestou.

k § 129 (2) a) 1; (3) a) 1; (5) i), j), k); (6) a), c) ; (8) – záměrně

Odůvodnění návrhu: Považujeme za účelné rozlišit od sebe jednání vlastníka jako potencionálního developera, který si úmyslně počíná tak, aby památku či nemovité věci, která není památkou, ale nachází se v památkovém území, znehodnotil a vynutil si tak její odstranění pro havarijní stav, ke kterému svou činností či nečinností přispěl, od jednání vlastníka, který restituoval či zdědil památku či nemovité věci, která není památkou, ale nachází se v památkovém území, ve velmi zanedbaném stavu a odstranění závadného stavu, resp. její uvedení do řádného stavu je v termínech zvažovaných tímto zákonem nad jeho finanční

možnosti. Navíc by mohli být v případě vandalismu vystaveni sankci za to, že jimi vlastněnou nemovitost neochránili – což je prakticky nemožné zajistit.

k § 129 (5) m); (7) c); (9) – vandalismus

Odůvodnění návrhu: Považujeme za účelné vandalismus explicitně v zákoně vymezit s tím, že předpokládáme vážnější reakci orgánů činných v trestním řízení než dosud, kdy sankce vůči zvláště cizozemským vandalům jsou jen symbolické pokuty v řádu stokorun a vyhoštění – což je ve značném nepoměru k navrhovaným sankcím, hrozícím vlastníkům nemovitostí za to, že před poškozením objekt neochránili, škodu ve lhůtě 5 dnů nenahlásili a bezprostředně nezjednali často finančně vysoce náročnou nápravu škody.

k § 134 (4) – výnos sankcí, uložených za vandalismus

Odůvodnění návrhu: Návrh tohoto § je nouzovým řešením, cílem je dosáhnout toho, aby příjemcem vyměřených sankcí byl vlastník kulturní památky či nemovité věci, která není památkou, ale nachází se v památkovém území – fyzická osoba, tedy ten, komu fakticky vznikla škoda.

Vymáhání škody na pachateli (vandalovi) soudní cestou je velmi zdlouhavé a nejisté, navíc do té doby je vlastník vystaven sankcím dle tohoto zákona, protože neodstranil závadový stav. . Celý zákon ukládá vlastníkům památek nebo nemovitých věcí, nacházející se v památkovém území nebo v ochranném památkovém pásmu řadu povinností, často velmi nákladných, aniž jim k tomu poskytuje prostředky na ochranu a naopak jim v efektivní ochraně na úrovni brání. Vlastníci nejsou schopni zabránit vandalismu, ale v jeho případě jsou vystaveni neúměrným sankcím, větším než ten, kdo jim škodu způsobil.

Vlastník (a to jen vlastník kulturní památky, nikoliv vlastník nemovité věci umístěné v památkovém území) má sice teoreticky podle § 31 (1) vládního návrhu právo, požádat Ministerstvo o příspěvek (spíše na nápravu škody než na její ochranu), ale při rozpočtu Ministerstva kultury pro rok 2016 na tuto agendu 320 milionů (170 mil pro městské památkové rezervace a 150 mil. na památky prostřednictvím obcí s rozšířenou působností), je toto právo zcela hypotetické.

k § 146 (2) – vyhlášení památkových území

Odůvodnění návrhu: Současná památková území byla vydávána resp. prohlašována zpravidla v dobách socialismu, aniž by splňovala požadavky současného návrhu zákona. Byla prohlášena několika způsoby a často velmi vágně (neurčitě). Zpravidla vůbec není stanoveno, co je podstatou ochrany, tj. co se v území chrání a jak se chrání. To dává možnost orgánům státní správy zneužívat svého postavení a k nelegálním postupům ze strany žadatelů (korupce).